КПСС XXII СЪЕЗДИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИ

КОММУНИЗМ ҒАЛАБАСИ САРИ, ОЛҒА!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 207 (2240). | 17 октябрь, чоршанба, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ПАРТИЯМИЗ XXII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛГА ОШМОҚДА

Бутун мамлакатимиз, партиямиз, халқаро коммунистик ҳаракат тарихида муҳим воқеа бўлган КПСС XXII съезди очилган кунга бир йил тўлди. Съезд бўлиб ўтган даврдан бери ўтган давр жуда қисқа бўлишига қарамасдан, бу вақт ичида амалга оширилган тадбирлар, эришилган муваффақиятлар бир неча йилларга тенгдир.

Тарих, тажриба, Совет мамлакатида муваффақиятли амалга оширилаётган коммунизм қурилиши ютуқлари партия XXII съезди ишлаб чиққан назарий қоидалар, амалий тадбирлар бирдан-бир тўғри, ҳаёт билан боғланган, реал тадбирлар эканлигини исботлади. Партиямиз XXII съезди томонидан қабул қилинган замонамиз қомуси — коммунизм қурилишининг янги Программаси олға томон боришц йўлимизни йўлчи юлдуздек равшан ёритиб турибди. Бу Программа улуғ Советлар Иттифоқида коммунизм қурилишини фалсафий, иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан асослаб берди. Янги Программа — амалдаги марксизм-ленинизм, назария билан практиканинг ажойиб мужассамидир. Янги Программада илгари сурилган социалистик экономикадан коммунистик экономикага ўтиш, коммунистик ижтимоий муносабатларнинг ривожланиши ҳамда янги кишининг шаклланиши ва бошқа назарий ва амалий масалалар мамлакатимизда коммунизм қурилиши процессида бирдан-бир тўғри, ҳаётий масалалар эканлигини яққол исботламоқда.

КПСС тарихий XXII съезди, совет кишиларининг ҳозирги авлоди коммунизмда яшайди, деб тантанали равишда эълон қилди. Ҳа, биз совет кишилари коммунизм авлодларимиз. Биз тарихда биринчи бўлиб инсониятнинг эзгу орзуларини рўёбга чиқармоқдамиз, коммунистик қурилиш йўлидан дадил олға бормоқдамиз. Халқимизни коммунизм сари дадил қадамлар билан олға боришини тўхтата оладиган куч дунёда йўқ. Чунки коммунизм бизнинг қон-қонимизга, қалбимизга, ҳаётимизга сингиб кетган юксак ғоядир. Чунки коммунизм инсониятга ҳақиқий Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-саодат бахш этади.

Улуғ Советлар Ватани — коммунизм ўлкасидир. Инсон-инсонга дўст, қардош, ўртоқ бўлган, юксак коммунистик идеаллар ҳукмрон бўлган бизнинг мамлакатимизда ҳар бир меҳнаткаш жамиятнинг ҳақиқий хўжайинидир. Совет жамиятининг моддий бойликларини яратаётган, унга хўжайинлик қилаётган ҳам халқнинг ўзидир.

Коммунистик партия бизнинг раҳнамомиз, йўлбошчимиздир. Партиямизнинг монолит бирлиги, жипслиги, партиясизлар оммаси билан мустаҳкам алоқаси барча ғалабаларимизнинг гаровидир. КПСС XXII съездидан бери ўтган давр ичида партия сафларининг бирлиги янада мустаҳкамланди. Партия раҳбарлигининг ленинча-принциплари зўр куч билан ўзини кўрсатди. Партия ҳаётининг ленинча нормалари ва раҳбарлик принциплари янада ривожланди. Партиянинг ташкилотчилик иши, кадрларни тарбиялаш, кенг омманинг ижтимоий ишларда актив қатнашиши — ғалабаларимизнинг асосий гарови бўлди. Партиявий раҳбарлик структурасидаги ўзгаришлар, территориал ишлаб чиқариш бошқармаларининг ташкил этилиши ўзининг дастлабки самараларини бермоқда. Областимиз партия ташкилоти территориал бошқармалардаги партия ташкилотчилар сафини энг яхши кадрлар билан мустаҳкамлашга катта эътибор берди ва бермоқда.

Партиянинг идеология соҳасидаги ишлари янада жонланди. Идеология иши ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан маҳкам боғлаб олиб борилмоқда. Партия ташкилотлари КПСС XXII съезди қарорлари асосида идеология ишининг янги-янги формаларини қидириб топмоқдалар ва амалда тадбиқ этмоқдалар.

Совет мамлакати коммунизм сари бормоқда. Қаҳрамон халқимизнинг коммунизм қуриш йўлидаги курашига замонамиз ақли, шон-шарафи, шуҳрати ва виждони бўлган Коммунистик партия раҳбарлик қилмоқда. Совет мамлакатининг мисоли, Коммунистлар партияси амалга ошираётган улуғвор ишлар бутун прогрессив инсониятни илҳомлантирмоқда. Чунки биз жаҳонда биринчи бўлиб инсониятга озодлик йўлини кўрсатдик, биринчи бўлиб социализмнинг узил-кесил ғалабасига эришдик, биринчи бўлиб коммунизм сари боряпмиз. Биз жаҳонда биринчи бўлиб космос сирларини очдик, фазога биринчи бўлиб парвоз қилган, киши — совет кишиси Юрий Гагарин бўлди. Совет мамлакати саноат, қишлоқ хўжалиги, халқ моддий ва маданий фаровонлигини кўтариш соҳасида улкан қадамлар билан олға бормоқда. Биз мамлакатга тобора кўп металл, кўмир, газ, пўлат, нефть, кийим-кечак, дон, пахта, гўшт, сут, ёғ ва бошқа саноат, қишлоқ хўжалик, чорва маҳсулотлари етказиб бериш, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш йўлида курашиб, тинч иқтисодий мусобақада энг тараққий этган капиталистик мамлакатлардан дадил ўтиб кетяпмиз. Бу улуғ Ленин ғояларининг, тарихий XXII съезд белгилаб берган ғояларнинг ажойиб тантанасидир. Ўртоқ Н. С. Хрушчев партиямиз XXII съездида айтганидек: «Коммунистларнинг, марксчи-ленинчиларнинг буюк армияси тинчлик ва социал прогресс учун, порлоқ келажак учун — коммунизм учун курашда халқларнинг авангарди бўлиб майдонга чиқмоқдалар».

Партиямизнинг тарихий XXII съезди ўтган йили Улуғ Октябрь байрами арафасида бошланган эди. Съездда партиямиз янги Пограммасининг қабул қилинганлиги, муваффақият билан амалга оширилаётганлиги коммунизм ғояларининг, Улуғ Октябрь бошлаб берган ишнинг, марксизм-ленинизм таълимотининг ажойиб янги тантанасидир.

Республикамиз, областимиз меҳнаткашлари бу йил ҳам Улуғ Октябрь байрами арафасида партиямиз XXII съездининг бир йиллигини нишонлар эканлар, барча ғалабаларимиз ташкилотчиси улуғ Коммунистик партияга бўлган чексиз меҳр-муҳаббатларини яна бир бор изҳор қиладилар, бизни коммунизм сари бошлаб бораётган Ленин партиясининг буюк Программасини турмушга оғишмай амалга оширадилар.

34 ЦЕНТНЕРДАН

Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллиги муносабати билан чиқарган Чақириқларини биз катта меҳнат ғалабаси билан кутиб олдик. Чақириқлар матбуотда эълон қилинган куни бригадамиз пахтакорлари йиллик планни шараф билан бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. **193 гектар еримизнинг ҳар гектаридан ўртача ҳисобда 34 центнердан «оқ олтин» ҳосили йиғиб-териб олинди.** Давлат омборига бизнинг бригадамиздан 657 тонна аъло сифатли пахта жўнатилди.

Ўртоқ Анвар ЭГАМНАЗАРОВ.

Бу катта ғалабани қўлга киритишимизда Р. Бердиев ва Р. Айтимбетов ўртоқлар бошчилик қилаётган звеноларнинг пахтакорлари катта ҳисса қўшдилар. Чевар теримчиларимизнинг ғайрат-шижоати йиғим-терим мавсумининг биринчи куниданоқ жўшиб кетди. Ўртоқ М. Мавлонова шу кунга қадар 12 минг 500 килограмм «оқ олтин» териб эл хирмонига тўкди. У. Жалолова, Н. Тастанова, Т. Усмонова ва С. Бейсебоева ўртоқларнинг ҳар бири терган пахта эса 7,5—8 тоннадан ошиб кетди.

Гарчи планни бажарган бўлсак ҳам ҳали далаларимиздаги ҳосил мўл. **ПАХТАКОРЛАРИМИЗ ЎЗ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ҲИСОБЛАБ ЧИҚИБ УЛУҒ АЙЁМ КУНИ—7 НОЯБРГА ҚАДАР ҲАР ГЕКТАР ЕРДАН ЯНА 16 ЦЕНТНЕРДАН ПАХТА ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШГА ҚАТЪИЙ ҚАРОР ҚИЛДИЛАР.** Шунга эришсак бу йилги ҳосилдорлигимиз 50 центнер бўлади!

Анвар ЭГАМНАЗАРОВ,
Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

УНУТИЛМАС ТААССУРОТ

Инсониятга Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-саодат бахш этадиган энг олий жамият — коммунизм қуриш Программасини қабул қилган тарихий съезд иш бошлаган кундан бери роппа-роса бир йил ўтди. Съездда делегат сифатида қатнашганлигим учун ҳамиша ўзимни бахтиёр ҳисоблайман. Бу съезддан шунчалик кўп унутилмас таассуротлар билан қайтганманки, уларни айтиб беришга бисотимдаги сўзлар етишмайди. Энг муҳими съезднинг бутун дунёга қарата «Совет кишиларининг ҳозирги авлоди коммунизм даврида яшайди!» деб қилган хитоби ҳамон қулоқларимда жаранглаб турибди. Шу жамият қурилишини тезлаштириш учун меҳнатим билан иштирок этаётганлигим боисидан ўзимни янада бахтиёр деб биламан.

М. МИРОБИДОВ,
«Узбексельмаш» заводи токари, КПСС XXII съезди делегати.

БУЮК НАТИЖАЛАР

Саноат ходимлари КПСС XXII съездининг тарихий қарорларини бажариш учун астойдил кураш олиб бориб, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш соҳасида 1962 йил III квартали ва тўққиз ойи планини ошириб бажардилар. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси бу ҳақда ахборот эълон қилди.

СОВЕТ ИНДУСТРИЯСИ 1962 ЙИЛНИНГ ТЎҚҚИЗ ОЙИ ИЧИДА СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Тўққиз ой мобайнида саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан тўққиз ярим процент кўпайди. Туркманистон ССР дан ташқари иттифоқчи республикаларнинг ҳаммаси ялпи маҳсулот ва саноат маҳсулотининг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш соҳасида тўққиз ойлик планни ошириб бажардилар. Туркманистон ССР тўққиз ойлик планни бирмунча кам бажарди. Айни маҳалда Туркманистон ССР, Озарбайжон ССР ва Қирғизистон ССР учинчи квартал планини тўла бажармадилар.

Бир қанча халқ хўжалиги кенгашлари маҳсулотнинг айрим турларининг ишлаб чиқариш планини бажармади, Калининград, Архангельск, Липецк ва Қўрғ ўлка халқ хўжалиги кенгашлари эса умуман ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан тўққиз ойлик планни ҳам тўла бажармади.

Марказий статистика бошқармасининг ахборотида саноат маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш тўғрисидаги рақамлар келтирилади. Тўққиз ой ичида 40,9 миллион тонна чўян, 56,5 миллион тонна пўлат эритилди, 43,8 миллион тонна прокат ишлаб чиқарилди, 95,1 миллион тонна темир руда, 137 миллион тонна нефть, 53,5 миллиард кубометр газ, 387 миллион тонна кўмир чиқарилди, 237 миллиард киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинди, 131 минг дона металл қирқувчи станок, 309 минг дона юк автомобиллари ва автобуслар, 1110 дона магистрал тепловоз, 858 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари: 117 минг дона трактор сеялкаси, 78,3 минг дона трактор косилкаси, 59,3 минг дона дон комбайни, 19,5 минг дона маккажўхори ўрадиган комбайн, 7 минг дона лавлаги йиғиштирадиган комбайн, 34,3 минг дона силос йиғиштирадиган комбайн ишлаб чиқарилди. Бинокорлик материаллари, газламалар, кийим-кечаклар ўтган йилгидан анча кўпроқ ишлаб чиқарилди. Масалан, 3,7 миллиард квадрат метр ип газлама, 350 миллион квадрат метр жун газлама, 576 миллион квадрат метр шойи газлама тўқилди. Фабрикаларнинг конвейерларидан 340 миллион жуфт кўн пойафзал, 7,2 миллиард сўмлик кийим-кечак чиқарилди.

Ҳамма турдаги соатлардан 19,3 миллион дона, радиоприёмник ва радиолалардан 3,1 миллион дона, телевизорлардан 1,6 миллион дона, холодильниклардан 613 минг дона тайёрланди. 2,7 миллион тонна гўшт, 699 миллион тонна сариғ ёғ, 1,3 миллион тонна ўсимлик мойи етиштирилди, 4,5 миллиард банка консерва ишлаб чиқарилди.

Ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ўсган бўлса ҳам, чўян ва пўлат эритиш, автомобиль покришкалари, турбиналар, химия ускуналари, тўқув станоклари, тракторлар, иморатбоп ёғоч ва маҳсулотнинг бошқа баъзи бир турларини ишлаб чиқариш соҳасида тўққиз ойлик программа тўла бажарилмади.

Корхоналар янги ускуналар билан қуроллантирилмоқда, ишлаб чиқариш процесслари механизациялаштирилмоқда ва автоматлаштирилмоқда.

Тўққиз ой мобайнида меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш плани тўла бажарилди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6 процент ошди; корхоналарнинг олган фойдаси, дастлабки маълумотларга кўра, 18 процент кўпайди. Бироқ, талай миқдордаги корхоналар ва бир қанча халқ хўжалиги кенгашлари меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархни камайтириш ва жамғарма тўплаш топшириқларини бажармади. (ТАСС).

СОВЕТ ҚИШИЛАРИНИНГ ҲОЗИРГИ

КОММУНИСТИК ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАСИ

Р. САХИБОЕВ.

КОММУНИСТИК партия, бутун жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати тарихида энг катта воқеа бўлган КПСС XXII съездининг Кремлнинг Съездлар саройида мажлис қилган тарихий кунларидан буён бир йил вақт ўтди. Аммо жаҳонда энг эътиборли, энг таъсирли бу йиғиннинг жаҳоншумул тарихий аҳамияти, унинг инсоният тараққиётига олижаноб таъсири кун сайин, ой сайин янада кучлироқ сезилмоқда. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг зўр маънога эга образли сўзи билан айтганда, йиллар ўтар, асрлар ўтар, лекин миннатдор инсоният 1961 йилнинг октябрини, КПСС Программаси — коммунизм қуриш программасини зўр якдиллик вазиятида қабул қилган партиямизнинг съездини ҳеч қачон унутмайди.

Партиямизнинг шу тарихий съезди янги аҳлоқий ва маънавий фазилатлар эгаси бўлган янги одамни вояга етказишни коммунизм қуришнинг энг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблади. Коммунизмга ўтиш маънавий бойликни, аҳлоқий покликни ва жисмоний камолотни ўзида гармоник ҳолда мужассамлаштирган янги одамни тарбиялашни тақозо қилади, дейилади партиямиз Программасида.

Биз янги одамнинг, коммунистик жамият кишисининг ажойиб фазилатлари коммунизм сари бораётганимиз ҳозирги кунлардаёқ ёрқин ифодаланаётганлигининг шоҳидимиз. Қаҳрамон космонавтларимиз — Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев, Павел Поповичлар, меҳнат қаҳрамонларимиз — Надежда Заглада, Иван Леонов, Турсуной Охуновалар ҳозирги куннинг ўзидаёқ коммунистик жамият кишисининг гўзал фазилатларини — юксак маданият, маънавий поклик ва жисмоний камолотни ўзида гавдалантирган кишилардир. Ана шундай кишилар тарбияланиб, вояга етаётган мамлакатда коммунистик жамият қуришнинг улуғвор вазифалари зўр муваффақиятлар билан бажарилиши шак-шубҳасиздир.

* * *

Коммунизмга ўтиш учун фақат моддий-техника базани ривожлантиришгина эмас, балки жамиятнинг барча гражданлари юқори даражада онгли бўлиши лозим. Миллионларча омманинг онглилиги қанча юқори бўлса, коммунистик қурилиш планлари ҳам шунча муваффақиятли бажарила боради. Шунинг учун «Партия ҳозирги босқичда идеология ишидаги асосий вазифа барча меҳнаткашларни юксак ғоявийлик ва коммунизмга садоқат руҳида, меҳнатга ва ижтимоий хўжаликка коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашдан, буржуа қарашлари ва аҳлоқининг сарқитларини батамом тугатишдан, шахсни ҳар томонлама гармоник тарзда ўстиришдан, чинакам маънавий маданият бойлигини вужудга келтиришдан иборат, деб ҳисоблайди. Партия ёш авлодни тарбиялашга алоҳида аҳамият беради».

Коммунизмга ўтиш даври коммунистик аҳлоқ кодексида баён қилинган қоидаларни ўзида тўла мужассам қилган янги инсоннинг шаклланиш давридан иборат. Янги инсон фақат партия, совет давлати, касаба союзлар, комсомолнинг тарбиявий ишлари таъсири остидагина эмас, балки шунингдек жамият ҳаётининг бутун уклади, яъни ишлаб чиқариш усули, тақсимот формалари, маиший хизмат, ижтимоий-сиёсий фаолият, ҳуқуқ нормалари ва суд практикаси таъсири остида ҳам шаклланади.

Коммунизм ишига садоқат, социалистик Ватанга, социализм мамлакатларига муҳаббат — коммунистик аҳлоқ кодексининг умумлаштирувчи идеясидир.

Ватанга ва коммунизмга хизмат қилиш керак, деган сўзнинг маъноси шуки, дейди Н. С. Хрушчев, тинмасдан яхши ўқиш, цехдаги, заводдаги, колхоздаги, совхоздаги ўртоқларнинг бутун тажрибасидан фойдаланиб, фан ва техника муваффақиятлари билан ўз билимларингни тобора бойитиб, фидокорона меҳнат қилиш керак.

Бунинг маъноси шуки, совет кишилари Ватан бахт-саодати йўлида бундан буён ҳам ҳалол меҳнат қилиши, дадил орзулар билан яшаши ва шижоаткорона ишларни дадил амалга ошириши, ақл-идрок билан, тежамли, унумли ишлаши, биз яшаб турган олижаноб замон талаб қилганидек ишлаши керак.

Ватанга, коммунизм ишига хизмат қилиш — зўр бериб ўқиш, марксизм-ленинизмнинг битмас-туганмас чашмасидан билим олиш, фан ва техникани чуқур билиб олиш, ҳозирги замон маданият хазиналарини эгаллаб олиш демакдир.

Ватанга, коммунизм ишига хизмат қилиш — партиянинг улуғ ишига охиригача содиқ бўлиш, коммунистик ғоявийлик байроғини баланд кўтариш, совет кишисининг шаъни ва шуҳратини, унинг маънавий гўзаллигини, янги дунё қурувчисига хос гўзаллигини ардоқлаш ва ошириш демакдир.

Ватанга, коммунизм ишига хизмат қилиш — чуқур интернационалист бўлиш, социалистик мамлакатлар халқлари билан дўст, биродарликни мустаҳкамлаш ишига, халқаро пролетар ҳамкорлиги ишига, бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш ишига садоқат билан хизмат қилиш демакдир.

Коммунистик партиямиз ижодий меҳнат шахсни коммунистик руҳда тарбиялашнинг, уни ҳар тарафлама ривожлантиришнинг асосидир, деган қоидага амал қилади. Партия жамиятнинг барча аъзоларида меҳнатга коммунистик муносабатни ривожлантиришни тарбиявий ишнинг марказига қўяди. Жамият бахт-саодати йўлида меҳнат қилиш— ҳар бир кишининг муқаддас бурчидир, дейилади партия Программасида.

Улуғ Ленин коммунистик тарбияда меҳнатнинг ҳал қилувчи аҳамиятини бир неча марта уқтириб кўрсатган эди. В. И. Ленин айтган эдики: **«Коммунист ёшлар союзи ўз билими, ўқиши ва тарбиясини ишчи ва деҳқонларнинг меҳнати билан қўшмоғи керак... Ишчи ва деҳқонлар билан бирликда меҳнат қилгандагина, чинакам коммунист бўлиш мумкин... Коммунист ёшлар союзи ҳаммани ёш чоғидан бошлаб онгли ва интизомли меҳнат билан тарбиялаши керак».**

Партиямизнинг XXII съезди В. И. Лениннинг ана шу муҳим йўл-йўриқларига асосланиб, ижодий меҳнатнинг коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтиришда, янги одамни вояга етказишда, коммунистик ижтимоий муносабатларни барқарор қилишда ҳал қилувчи аҳамиятини уқтириб кўрсатди.

Коммунизм фақат миллионларнинг меҳнати билангина вужудга келтирилади. Ана шу муҳим қоидада коммунистик ахлоқ кодексининг бутун маъноси ифода қилинган.

Яшаш—меҳнат қилиш, меҳнат қилиш эса яшаш демакдир, — дейди ўртоқ Н. С. Хрушчев. — Одам меҳнат қилишни тўхтатиб қўйса, у ижодий турмуш кечиришни тўхтатиб қўяди, ўзи билан бирга бир муҳитда яшаб турган кишилар билан яхши алоқа топа олмайди. Бизнинг буюк мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш йўлида ижодий меҳнат қилиб, ўзининг муносиб ҳиссасини қўшган кишигина ҳурмат ва иззатга сазовордир. Чунки социалистик жамиятда меҳнат шон-шараф, жасорат ва қаҳрамонлик ишидир.

Житомир областидаги «Биринчи Май» колхозининг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Г. Заглада самимият ва ихтирос билан ёзган «Ғаллакорлик шарафини қадрланг» деган мақола меҳнатга коммунистик муносабатнинг ёрқин ифодаси бўлиб, бутун совет кишиларининг коммунизм ижодкорларининг ғайратини, ватанпарварлик туйғусини оширив юборди. Н. Г. Заглада мақоласининг мазмуни шундан иборатки, **бизнинг давримизда меҳнат қилмасдан, виждонан-ҳалол ишламасдан яшаш мумкин эмаслигини, партиямиз планлаштирган суръатларга эришиш мумкин эмаслигини эндиликда ҳамма хис қилиши, фикр юритиши керак.** Ҳар бир кишининг виждони уни тинибтинчитмаса, у ўзига биркитилган иш ҳақида, умумхалқ иши ҳақида чин юракдан қайғирса, қандай яхши бўлар эди, дейди Заглада. Ўртоқ Заглада илгари сурган бу ажойиб фикр-ҳаракат бутун мамлакатга кенг ёйилиб кетганлиги, қишлоқ хўжалигидагина эмас, саноатда ҳам, халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам қизғин қувватланаётганлиги замонамизнинг ажойиб хислатидир.

Бу мақола республикамизда меҳнат қаҳрамонларини, ўз ишининг жонкуяри бўлган ватанпарварларни ғоят руҳлантириб юборганлиги бечиз эмас. «Сизнинг ажойиб мақолангизни ўқир эканман, ўзимда йўқ хурсанд бўлдим, Раҳмат, онахон, айни муддаомизни, кўпдан бери биз ҳам ўйлаб юрган фикрларни топиб ёзганингиз учун ташаккур». Бу сўзлар Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг далачилик бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаровнинг Н. Г. Заглададага ёзган хатидан олинган сўзлардир. **«Пахтакорлик шарафини қадрлайлик»!** — бу сўзлар ҳозирги вақтда ўзбек пахтакорларининг, республикамиз меҳнаткашларининг кўнглини, фикр-зикрини ифода қиладиган сўзлар бўлиб қолди.

Партия моддий ва маданий неъматларнинг яратувчиси бўлган, коммунизм моддий-техника базасини яратишнинг ҳал қилувчи шарти бўлган меҳнат кишиларнинг энг биринчи ҳаётий эхтиёжи бўлиб қолиши учун курашиб келди ва бундан буён ҳам курашади, чунки, энг гўзал нарса, инсон шахсининг олий даражада гуллаб-яшнашини таъминлайдиган, инсоннинг энг гўзал фазилатларини рўёбга чиқарадиган нарса унинг меҳнатидир.

Совет кишисининг, коммунизм қурувчи янги инсоннинг энг ажойиб фазилати шундаки, у, коммунизм юксак идеалларининг тантанасига мустаҳкам ишонган чуқур ғоявий кишидир.

Совет кишилари Ватан, халқ, коммунизм манфаатларини ҳаммадан юқори қўйган, юксак коммунистик ахлоқ эгаларидир. Энг яхши маънавий фазилатларга эга бўлган бундай кишилар жамиятимизнинг кўпчилик қисмини, аксарият қисмини ташкил этади. Аммо, орамизда эскиликнинг ҳали батамом йўқ қилиб ташланмаган шармандали сарқитлари. капитализмга хос ярамас иллатларни судраб юрувчи, шу билан коммунизмга кирмоқчи бўлган сарқитлар ҳам бор. Булар текинхўрлар, жамият бойлигини талон-торож қилувчи юлғичлар, пораҳўрлар, ўз шахсий манфаатини ҳамма нарсадан устун қўядиган хусусий мулкчилик психологияси билан захарланган кишилар, ўзи меҳнат қилмай, ишлаётган кишиларга нисбатан баъзан яхшироқ маишат қилаётган харомтомоқлар, паразитлар, ҳар турли безорилар, ичкиликбозлар, муттаҳамлар, жамият учун зарарли бўлган унсурлардир. Биз барча совет кишиларини капитализмдан мерос бўлиб қолган бундай иллатларга қарши муросасиз кураш руҳида тарбиялашимиз лозим. Бизнинг орамизда, совет кишиларининг меҳнатсевар, жафокаш, аҳил оиласида текинхўрларга, дангасаларга, кўпроқ «ўз ҳуқуқлари» ҳақида қўлларини паншаха қилиб бақириб, ўз бурчлари ҳақида ломмим демайдиган муттаҳамларга ўрин бўлмаслиги керак.

Совет кишисининг энг яхши, олижаноб фазилати коллективизм ва ўртоқларча ўзаро ёрдам: бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун, деган буюк социалистик, коммунистик принципга қатъий амал қилишидир. Зотан бизнинг улуғ ленинчи партиямиз ҳам, буюк социалистик давлатимиз ҳам ана шу коллективизм, ўртоқлик интизоми натижасида вужудга келди, мустаҳкам қарор топди. Партиямиз ва давлатимизнинг доно йўлбошчиси бўлган Ленин коллективнинг, буюк совет жамияти коллективининг жони, раҳнамоси эди. Бизнинг совет социалистик жамиятимиз ҳам ўзининг коллективчилиги билан, яъни ҳамма бир кишини, бир киши ҳаммани, бутун жамият манфаатларини дейиши билан кучлидир.

(ДАВОМИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА).

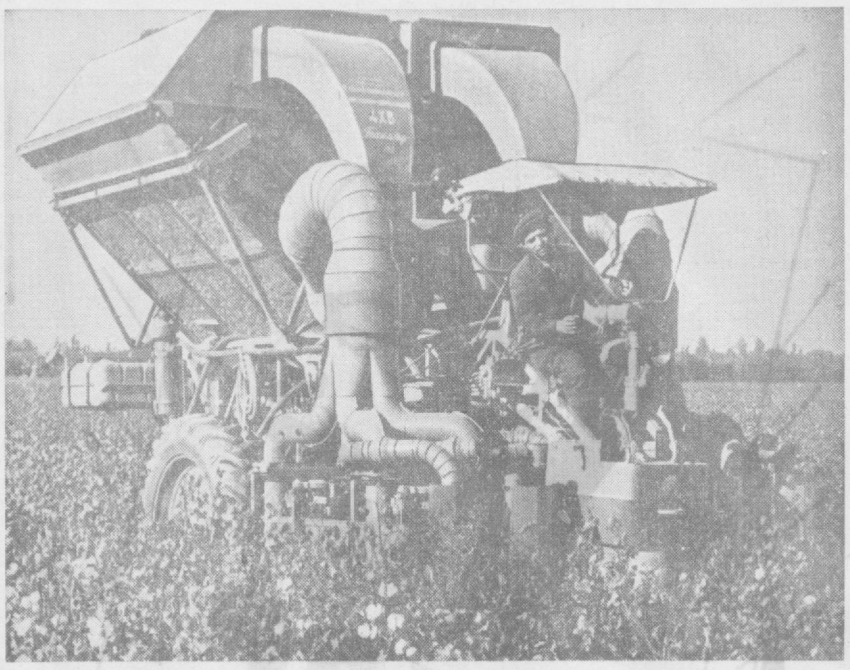

Конструкторларимиз пахтакорларга яна бир машина совға қилдилар. 4ХВ «Пахтакор» маркали тўрт қаторли бу пахта териш машинаси шу кунларда Тошкент областининг пахта далаларида синовдан ўтказилмоқда. Суратда: тўрт қаторли 4 ХВ «Пахтакор» машинаси билан пахта териш пайти.

И. Глауберзон фотоси.

КОНСТРУКТОРЛАР АРМУҒОНИ

УЗОҚ-узоқларгача туташиб кетган поёни йўқ кенг пахтазор. Лўппи-лўппи очилиб, ўз уясига сиғмасдан ундан тошиб чиққан пахталар қуёш ёғдусида ажиб товланади, ўзини кўз-кўз қилади. Гўё борлиқ оқ чойшабга бурканганадай. Ана шундай ажиб манзара тинчлигини танҳо пахта териш машинаси бузмоқда. Бу шу вақтгача фойдаланиб келинаётган, ҳамма кўрган агрегатларга ўхшамас, улардан анча фарқ қиларди. Бункер ва аппаратлари симметрик жойлашган, бир жойга йиғилган катта-катта трубалари уни янада салобатли кўрсатарди. Бир йўла тўрт қатордаги ғўза пахтасини териб бораётган бу агрегат худди сокин денгизда чайқалмай сузиб бораётган елканни эсларди. Баланд-пастликлар, нам ерда ҳам паҳлавонлардек ҳеч нарсани писанд қилмай олға интиларди. Бу қандай пахта териш машинаси бўлди экан, деб сўрарсиз? Пахта териш бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси коллективининг ижодий даргоҳида анча изланишлардан кейин яратилган «4ХВ» ёки «Пахтакор» маркали янги пахта териш машинаси, бу.

... Бу воқеа ўтган йилнинг ноябрь ойида бўлган эди. Партиямиз XXII съезди ўз ишини тамомлагандан кейин Никита Сергеевич Хрушчев республикамиз меҳнаткашларининг меҳмони бўлди. Ўшанда у пахтачиликни комплекс механизациялаш масалалари билан қизиқиб, пахта териш машиналари билан танишганда бош конструктор Аполлинарий Николаевич Приходько бир йўла тўрт қатордаги ғўза пахтасини териб борадиган машина яратиш устида ижодий изланиш олиб борилаётганлигини маълум қилган эди. Шунда Никита Сергеевич бундай машинани тезроқ яратиш кераклигини айтди. Бу конструкторлар зиммасига юклатилган масъулиятли ва шарафли вазифа эди. Шунинг учун ҳам улар ижодий изланишни жадаллаштириб юбордилар.

Агрегатнинг ҳар бир узели, ҳар бир деталининг пухта ва аниқ конструкциясини тузишга алоҳида эътибор берилди. Ишчи органларининг жойланиши ҳар томонлама синчиклаб ўйлаб кўрилди. Бу кўп ўтмай ўзининг ажойиб самарасини берди. Орадан бир йил ўтар-ўтмас бюродаги устахона коллективи билан бирга «4ХВ» пахта териш машинасининг тажриба нусхаси тайёрланди. Яқинда бу машина пахта далаларида синаб кўрилди. Донгдор механизатор Турсуной Охунова ана шу янги машина рулини бошқарар экан, унга жуда яхши баҳо берди. Шу машина билан у олти соат давомида 10 тонна пахта терди. Бу 120 пахта терувчининг бир кунлик иши демакдир. Бир кунда ана шу янги агрегат билан ўрта ҳисобда 18—20 тонна «оқ олтин» териш мумкин.

Никита Сергеевич Хрушчев яқинда қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-текшириш институтида бошқа янги машиналар қатори ана шу пахта комбайннини ҳам кўздан кечирди.

— Бу тўрт қаторда ишлайдиган машина, — деди агрегатнинг бош конструктори А. Н. Приходько ўртоқ Хрушчевга. — Ўтган йили Ўзбекистонга келган вақтингизда, Никита Сергеевич, шундай агрегатни яратиш тўғрисида Сизга ваъда берган эдим. Мана энди ўша агрегат тайёр бўлди.

Никита Сергеевич конструкторларни катта ғалаба билан қизғин табриклади ва янги машинага юксак баҳо берди.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам бу агрегат юксак баҳога лойиқ. Бу конструкторлар армуғони пахта териш техникасини ривожлантиришда янги босқич ҳисобланади. Энг маъқул томони шундаки, бу машинадан фойдаланилганда пахта жуда кам тўкилади, чаноқлардаги деярлик ҳамма «оқ олтин» йиғиб олинади. Унинг бошқа афзалликлари ҳам жуда кўп.

— Никита Сергеевич Хрушчев бизни ана шу муваффақият билан табриклар экан, машинанинг осма нусхасини ҳам яратишни маслаҳат берди,—деди Аполлинарий Николаевич. — Биз бу катта ва шарафли вазифани ҳам муваффақиятли бажариш учун, партиямиз XXII съездининг пахтачиликни комплекс механизациялаш бўйича белгиланган вазифасини бажариш йўлида астойдил меҳнат қиламиз.

М. МИРҲАМИДОВ.

СЎЗ КПСС XXII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИГА

Аввал сут-соғувчи бўлиб ишлардим. КПСС XXII съездидан келганимдан сўнг мени фермага бригадир қилиб тайинлашди. Сут соғиб олишни кўпайтириш учун астойдил киришдик. Ишни ем-хашакни кўпайтиришдан бошладик. Ҳар бир сигирга 22 тоннадан силос бостирилди.

Бизнинг бригадада 70 сигир бор, буларга 6 сут соғувчи қарайди. Бу йил 190 тонна сут соғиб топшириш мажбуриятини олганмиз. Ҳозиргача 140 тоннага яқин сут соғиб олинди. Албатта мажбуриятни бажарамиз.

Раъно БЎРОНОВА,
Калинин районидаги «Коммунизм» колхози 2-сут-товар фермасининг бригадири.

* * *

Инсон учун ғамхўр ва меҳрибон коммунистик партиянинг XXII съездида кўрилган қатор масалаларнинг ичида кишилар соғлиғини сақлаш вазифасига айниқса жиддий эътибор берилган эди. Съезд делегати сифатида мен бу соҳада мавжуд бепул даволаш билан бир қаторда санаторийлардан фойдаланиш ҳам, дори-дармонлар ҳам бепул бўлиши ҳақидаги лойиҳаларнинг муҳокамасида шахсан иштирок этдим. Ҳамма нарса инсон учун, унинг саломат, бахтиёр яшаши учун. Ахир халқ соғлиғи-юрт бойлиги деб бечиз айтмаган халқимиз.

Ҳ. МИНАВАРОВА,
Тошкентдаги 2-болалар касалхонасининг бош врачи, XXII съезд делегати.

БУЮК КЎПРИК

МИРМУҲСИН

НАСРИЙ ШЕЪР

Йўлни йўлга уловчи кўприклар кўп ер юзида. Улар елка тутиб бериб яқин қилар манзилни. Кўприкларсиз дўнгликларда, оқар сувлар бўйида тўхтаб қоламиз бирдан.

Солдат сириб боғлагани камардай — Волганинг қоқ белида улкан кўприк хизматда. Оклэнд кўприги ҳам бор дунёга донғи кетган. Жанг ўтида синалган Днепрнинг кўприги. Кўҳна Лаврдан боққан киши кўрар ажиб мўъжизани... Амазонка, Нил кўприклари ҳам энг узун кўприклардир.

Лекин ёруғ дунёмизда жуда буюк кўприк бор; кўприкларнинг кўприги, кўприкларнинг кўплиги.

Агарда Аляскага қитъаларни қўшувчи гигант кўприк қурилса, агарда Гибралтарнинг устидан ўтса кўприк... барибир ҳаммасидан зўр бўлади бу кўприк!

Бу кўприк манзил сари бизларни тез элтмоқда. Пасту баланд, ўйдим-чуқур йўлларда қоқилтирмай, айланма жин кўчаларда чалғитмай, тўлқинларда ғарқ қилмай, ботқоқларга қулатмай манзил сари элтмоқда.

Бу зўр кўприк бизларни эллар билан боғлайди. Қардоши кўп, дўсти кўп — ер юзида энг бой инсон.

Бу кўприкдан бориб мен асрлар обидасин, олис ўтмиш нидосин тингладим зеҳн билан. Ҳафтиякдан чиқолмай шундай ўтиб кетувчи, ой тутилса қозон чалиб чиқувчи боболаримга боқдим...

Бу кўприк мени элтди Пушкиннинг даҳосига. Шекспиру Байронга, Тагору Цюй Юанга, Толстой, ал-Маорига... Ҳаттоки буюк Шарқнинг қуламас қоялари — Саъдий, Ҳофиз, Фирдавсийга шу йўлдан бордим. Ҳаёт фалсафасини ҳам шу йўлдан бориб уқдим.

Бу кўприк шарофати — қанча дўстлар орттирдим; бу йўлдан юриб бориб олдим ўз ҳуқуқимни. Одам бўлиб қад кўтардим, мен мағрур, бахтли Инсон. Бу йўлдан бормоқдаман, йўлимиз жуда равшан. Буюк машъал — партия Программаси доим йўлга нур сочмоқда, истиқболни равшан кўриб, улкан ҳаёт оқмоқда.

Бу кўприкнинг ҳеч тенги йўқ, ер юзига ягона! У асрлар синовидан ўтолган, у хўп гўзал қурилган, у қуламас мустаҳкам, у инсонга бахту камол бермоқ учун қурилган!

Бу кўприк—рус тилидир, улуғ Ленин тилидир, буюк оғам тилидир.

РАВОН ҲАЁТ ЙЎЛИДА

ОИЛАДА фарзанд қанча кўп бўлса, у хонадон шунчалик бадавлат ҳисобланади. Борди-ю, фарзандларнинг ҳар бири ҳунарманд, камида бир икки касбнинг эгаси бўлсачи, унда хонадоннинг фахри, ифтихори ошади, ота-онанинг осойишталиги таъминланади. Ҳа, бизнинг мамлакатимизда фарзандларимизнинг билимли ва ҳунарманд бўлиб етишиши учун ёшлигиданоқ катта ғамхўрликлар кўрсатилади.

Мамлакатимизда болаларга таълим бериш, ўқитишни ишлаб чиқариш билан боғлаб олиб бориш соҳасида кейинги йилларда айниқса қувончли натижалар қўлга киритилди. Коммунистик партиямизнинг XXII съездида қабул қилинган коммунизм қуриш Программасида ёш авлоднинг порлоқ келажаги ҳақида қуйидаги сўзлар айтилган: «...мактаб болаларда меҳнатга, билимларга муҳаббат ҳисларини сингдириши, ёш авлодни коммунистик онглилик ва коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаши лозим». Ана шу оқилона кўрсатма бир овоздан қабул қилинганига бугун роса бир йил тўлди.

Областимиз мактабларида бу давр ичида қанча-қанча фарзандларимиз қўлидан иш келадиган, турли касб эгалари бўлиб етишди. Мана Олмалиқ шаҳридаги биргина иккинчи босқич мактабини олайлик. Бу мактабда 8-синфни битиргач, тўққизинчи синфдан бошлаб 11-синфни тугаллагунча 13 хил ҳунар ўргатилади. Бири-биридан мураккаб касбни ҳар бир ўқувчи билим билан бирга ўзлаштириб боради. Мактабда 411 ўқувчи таълим олмоқда. Унда техника касбини ўргатиш учун катта база яратилган. Саноат корхоналаридан мутахассислар ажратилган. Булардан ташқари бўлажак мутахассислар мактабни ўз оталиғига олган саноат корхоналарига бориб амалий тажриба ҳам орттирадилар. Уч йиллик ана шундай машғулотлардан сўнг бу мактабнинг 11-синфини тугаллаган йигит-қиз етуклик аттестати билан бирга мутахассис, касб эгаси деган гувоҳнома ҳам олади ва тўғридан-тўғри корхонага бориб, ҳаёт йўлини равон бошлаб юборади.

Ф. УСМОНОВА.

Механизация деҳқончиликнинг истиқболидир. КПСС XXII съездининг бу кўрсатмаси пахтакорларимиз учун асосий йўлланма бўлди. Областимиз далаларидан суратга олинган бу расмга қаранг. Механизация колхоз ва совхозларда нақадар кенг қўлланилаётганлигини пайқаб оласиз. Чигит экиш, ғўзани парвариш қилиш ишларини механизация ёрдамида бажарган деҳқонларимиз эндиликда ҳосилни йиғиб-териб олиш ва уни пунктларга ташишни ҳам механизация ёрдамида бажармоқдалар.

АВЛОДИ КОММУНИЗМДА ЯШАЙДИ

КПССНИНГ КАТТА НАЗАРИЙ ИШИ УНИНГ ЯНГИ ПРОГРАММАСИДА ЖУДА ТЎЛА МУЖАССАМЛАНГАН. БУ ПРОГРАММА МАМЛАКАТИМИЗДА КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИНИ ФАЛСАФИЙ, ИҚТИСОДИЙ ВА СИЁСИЙ ЖИҲАТДАН АСОСЛАБ БЕРАДИ. ПРОГРАММАНИНГ ИШЛАБ ЧИҚИЛИШИ ХЎЖАЛИК ВА МАДАНИЙ ҚУРИЛИШ СОҲАСИДАГИ ТАРИХИЙ ҒАЛАБАЛАРДАНГИНА ДАЛОЛАТ БЕРИБ ҚОЛМАЙ, БАЛКИ ШУНИНГДЕК ПАРТИЯНИНГ КАТТА ВА КЎП ҚИРРАЛИ НАЗАРИЙ ИШИНИ ҲАМ КЎРСАТИБ ТУРИБДИ.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

МЕХАНИЗАЦИЯ САМАРАСИ

1961 йилнинг октябри менинг ҳаётимда катта из қолдирган. Фақат совет кишиларигина эмас, балки бутун тараққийпарвар кишилар учун катта аҳамиятга эга бўлган XXII съездга мен ҳам делегат бўлиб қатнашдим. Съездда мамлакатнинг турли томонларидан келган кишилар партия, ҳукумат раҳбарлари билан бирга жуда муҳим масалаларни муҳокама қилдилар. Коммунизм қурилишининг буюк Программаси ҳам худди шу съездда қабул қилинди.

Съездда олган таассуротларимни гапириб тугатиш қийин. Мен Москвадан совхозга қайтар эканман, бутун фикру-ҳаёлим хўжаликнинг келажаги билан банд эди. Қандай қилиб совхознинг шон-шуҳратини янада ошириш мумкин? Энг мўл ва арзон пахта етиштириш учун яна нималар қилиш керак, деган саволлар мени жиддий ўйлашга ундади.

Тўғри, совхозимиз қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш, маҳсулотнинг таннархини арзонлаштириш хусусида бошқа хўжаликлардан анча устун туради. Лекин бу даражани ҳам ҳали анча паст деб ҳисоблаймиз. Чунки совхозимиз тажриба-намуна хўжалиги. Қишлоқ хўжалигини қандай йўл билан осон ва кам маблағ сарфлаб ривожлантириш керак, машиналардан қандай фойдаланиш лозим, деган саволларга аввало биз жавоб беришимиз зарур.

Эндиликда кишилар механизациянинг ҳикматини яхши тушуниб олдилар. Қишлоқ хўжалигининг бундан буёнги тараққиёти машиналарга, унумли ишлайдиган, чидамли ва кучли машиналарга боғлиқ. Шунинг учун биз партия XXII съезди қарорларини амалга ошира бориб машиналарнинг янги турларини синашга катта аҳамият бердик.

1961 йилда совхоз 1900 гектар ерга чигит экиб 5200 тонна пахта етиштирди. Шунинг 74 проценти машинада терилди. Ҳамма хосил қоп-қанорсиз ташилди. 1 центнер пахтанинг таннархи 14 сўм 60 тийинга тушди. Айрим бригадаларда жуда яхши самаралар қўлга киритилди. Машҳур механизатор Жавод Кўчиев 200 гектар ердан 38 центнердан хосил олиб, бир центнер пахтага 7 сўм 30 тийин сарфлади. Ўзи машинада 250 тонна пахта, 30 тонна кўрак терди.

Бу йил пахта майдонимизни кенгайтириб, 1950 гектар ерга чигит экдик. Шу майдондан 5600 тонна ҳосил олишимиз керак. Бу ҳосилнинг 80 проценти машинада терилади. 5600 тонна пахтанинг ҳаммасини қопқанорсиз ташиймиз. Бир центнер пахтани етиштириш учун 14 сўм сарфланади. Жавод Кўчиев бригадаси эса 7 сўм билан бир центнер пахта етиштирмоқда.

Ўтган бир йил ичида хўжалигимиз малакали кадрлар билан мустаҳкамланди. Механизациядан унумли фойдаланилаётган бригадалар сафи кенгайди. Энди Жавод Кўчиев қаторида Б. Сўфиев, М. Гасанов, М. Сафаров, Т. Қирғизбоева, Н. Батура, Н. Хошимова сингари механизаторларимиз бор.

Биз механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлашга катта эътибор бермоқдамиз. Ўтган бир йил ичида биргина Жавод Кўчиев бригадасининг ўзида ташкил қилинган механизаторлар курсини 13 аёл битирди. Ҳозир улар пахта далаларида машиналарни бошқармоқдалар.

Чорвачиликни ривожлантириш соҳасида ҳам катта ютуқларга эришдик. Совхозда жуда арзон сут етиштирилмоқда. Чорвачиликдаги ҳамма ишлар тўла механизациялаштирилди.

XXII съездда кишиларга ғамхўрлик масаласига алоҳида эътибор берилди. Биз съезднинг бу кўрсатмаларини амалга ошириб кўп ишларни қилдик. Яқинда 100 хонадон учун қурилган типовой уйлар фойдаланишга топширилди. Ҳамма қулайликларга эга бўлган ўн бир йиллик мактаб биноси қурилди.

Партия бюроси кадрларни танлашга, ишчиларни коммунистик руҳда тарбиялашга катта эътибор беряпти. 53 коммунист сиёсий ташкилотчилик вазифасини бажармоқда. Бу сиёсий ташкилотчилар кўп ишларни қилдилар. Уларнинг ёрдамида кўп хонадонлар уй-жойларини ремонт қилиб олди.

А. МЕЙЕРБЕКОВ,
«Малик» совхози партия ташкилотининг секретари, КПСС XXII съезди делегати.

Бўка районидаги Охунбобоев номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXII съезди делегати Саодат Гулаҳмедова шу кунларда машина билан кунига 3—4 тонна пахта термоқда. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

ДАВР ТАЛАБИ АСОСИДА

ҚИШЛОҚ хўжалиги маҳсулотларини кўпайтириш — совет кишиларининг тўқ ва бадавлат ҳаёт кечиришини таъминлайдиган омиллардан бири. Шунинг учун ҳам КПСС XXII съезди ва Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, унга раҳбарлик қилишни тубдан яхшилаш масаласини совет халқи олдида асосий вазифа қилиб қўйди. Орадан кўп ўтмай территориал колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари ташкил этилди. Бундай бошқармалар қишлоқ хўжалигига яқиндан раҳбарлик қилиш, маҳсулот етиштириш ва уни харид қилишни яхшилаш, КПСС XXII съезди томонидан қўйилган улуғвор вазифаларни тезроқ ҳал қилишда энг муҳим роль ўйнайди.

Бошқармаларнинг ташкил этилганига ҳали унча кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин, ишлаб чиқаришга раҳбарликнинг бу усули ўзининг самарасини кўрсатяпти. Буни бизнинг бошқарма мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Янгийўл территориал ишлаб чиқариш бошқармасига Янгийўл, Чиноз, Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ районлари киради. Областимизда етиштириладиган пахта, гўшт, сут, пилла, сабзавот маҳсулотлари, картошка ва меванинг анчагина қисми ана шу районлар зиммасига тушади.

Она-Ватан ўзбек халқидан кўплаб пахта кутмоқда. Бошқармамиз пахтакорлари бу йил республикамизнинг 3 миллион 350 минг тонна пахтасига ўзларининг 106 минг тонна «оқ олтин»лари билан ҳисса қўшишга аҳд қилганлар.

Биз дастлабки иш бошлаган кунимизданоқ хўжаликларга амалий ва ҳақиқий ёрдам кўрсатиш мақсадида колхоз ва совхозларни мутахассис механизатор кадрлар билан мустаҳкамлаш, ички резервларни қидириб топиш ва уларни ишга солиш, колхоз ва совхозларда хўжалик ҳисобини жорий қилиш, маъмурий-аппарат ходимлари сонини қисқартириш, техника қувватидан максимал даражада фойдаланиш йўли билан маҳсулот таннархини камайтиришдек сира кечиктириб бўлмайдиган вазифани ҳал қилишга жиддий эътибор бермоқдамиз. Бошқарма ходимлари, хусусан ташкилотчи инспекторлар ўз участкаларида бўлганларида меҳнатни ташкил қилиш, колхозчилар, совхоз ишчиларининг куч-ғайратини, билим-тажрибасини етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этишга ҳаракат қиладилар. Бу интилишлар беҳуда кетмаяпти.

Фрунзе номли колхоз Янгийўл районидаги қолоқ хўжаликлардан бири ҳисобланарди. Ташкилотчи инспектор ўртоқ Ф. Содиқов бу хўжалик экономикаси билан жиддий шуғулланди. Колхоз раҳбарларининг хўжаликни тебратишдаги жиддий хато ва камчиликларини аниқлади, уларни бартараф этиш йўлида тегишли ёрдам берди. Натижа ёмон бўлмади. Колхоз пахта тайёрлашда ҳозир дуруст ўринда боряпти. Ишга бундай ижобий таъсир кўрсатаётган ташкилотчи инспекторлар бизда ягона эмас. Чиноз районидан Э. Халилов, Қуйи Чирчиқ районидан Ҳ. Юнусов, Янгийўл районидан Г. Яшин, Юқори Чирчиқ районидан В. Кан ўртоқлар ўзларига биркитилган хўжаликларда ишни яхшилаш соҳасида жонкуярлик қилмоқдалар.

КПСС XXII съезди ва Марказий Комитетининг март Пленумида ўт-далали алмашлаб экиш системасидан воз кечиш қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда муҳим роль ўйнаши алоҳида уқтирилган эди. Бу йил бошқарма районларида бу маслаҳатга амал қилиниб, анчагина ютуқларга эришилди. Масалан, 1961 йилда бошқарма районларидаги суғориладиган 84 минг 890 гектар ердан атиги 65 гектарига дуккакли экинлар, 7342 гектарига маккажўхори экилган эди. Бу йил районларда экин майдонининг структурасини яхшилаш соҳасида анчагина ишлар амалга оширилди. Дуккакли экинлар майдони 640 гектарга етказилди. Бу, ўтган йилдагига нисбатан яқин 10 ҳисса кўп демакдир. Шунингдек, маккажўхори экиладиган майдон ҳам 1961 йилдагидан 3 минг гектардан зиёдроқ кўпайтирилди. Булар ҳисобига кўп йиллик ўтлар эгаллаб ётган майдон 7 минг гектарга камайтирилди.

Бошқармамиз меҳнаткашлари бу йил она-Ватанга бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан бирга қимматли хомашё — каноп пояси етказиб беришда ҳам жиддий муваффақиятларни қўлга киритаётирлар. Бу ўринда Қуйи Чирчиқ район лубкорлари ҳаммага намуна бўлдилар. Улар давлатга каноп пояси сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Жами 115 минг тонна луб топширилди. Район лубкорлари ўз имкониятларини ҳисобга олиб, давлатга яна 15 минг тонна «яшил олтин» сотиш учун курашни сира бўшаштирмаётирлар. Шунингдек, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», «Правда», «Ленинский путь», «Ўзбекистон» колхозларининг қўлга киритган муваффақиятлари ҳам ҳаммани қувонтиради.

Бошқармамиз колхозларида қорамоллар сони ўтган йилдагига нисбатан яқин 2 минг бош, сигирлар сони 700 бош, қўй-эчкилар 3 минг бош, чўчқалар 4 минг бош кўпайди. Чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш соҳасида ҳам анчагина муваффақиятлар қўлга киритилди. Гўшт, сут етиштириш анча кўпайди. Жумладан, 1959 йилда бошқармага қарашли районларда 5160 тонна сут етиштирилган бўлса, бу йил 8870 тонна учун кураш давом этяпти.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарликнинг янги органи муҳим ҳаёт синовидан ўтяпти. Рўй-рост айтиш керакки бундай раҳбарликнинг истиқболи порлоқ. Бу йўл-ёрқин йўл!

И. СОТИБОЛДИЕВ,
Янгийўл территориал ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

Т. УМАРОВ,
область партия комитетининг партия ташкилотчиси.

УЛКАН ЮТУҚЛАР

БУНДАН бир йил муқаддам бўлиб ўтган партиямизнинг тарихий XXII съезди ва унда қабул қилинган КПСС Программасида совет фани жамиятимиз ишлаб чиқариш кучларини ниҳоят даражада тез ривожлантириш ва коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо қилишда ҳал қилувчи омиллардан бири эканлиги кўрсатилди.

Партиянинг XXII съездида қўйилган катта вазифаларни муваффақиятли бажариш учун республика илмий ташкилотлари, шу жумладан Ўзбекистон фанлар академияси, энг муҳим назарий ва халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган проблемаларни аниқладилар.

Физик олимлар ядро физикаси, айниқса активацион анализ ва кимёвий дозиметрияси ҳамда бу янги методларни геология соҳасида рудалар таркибини аниқлаш ва техникани бир қанча тармоқларида қўллашда яхши натижаларга эришдилар. Улар томонидан ихтиро қилинган чала ўтказгичлар учун тоза материалларни олиш методи, гелиоустановкаларда қуёш нуридан юқори ҳарорат олиш усуллари техника тараққийси учун катта аҳамиятга эгадир. Биолог олимларимиз физиология, радиобиология ва микробиология каби соҳаларда анчагина қимматли тадқиқотлар қилдилар. Ҳозирда синовдан ўтказилаётган серҳосил пахта навлари (АН-208, АН-209, АН-211) яратилди. Пахта ҳосилини ҳар гектаридан 4—5 центнерга оширувчи микро-элементларни қўллаш усули ишлаб чиқилди. Пахта учун зарарли — вилт касаллигига қарши эффектив препаратлар топилиб синовдан ўтказилди.

Кимё фани соҳасида ҳам олимларимиз самарали тадқиқотлар олиб боришаётир. Республикамиз ўсимликларнинг кимёвий таркибини чуқур ўрганиш натижасида бирнеча хил доривор препаратлар яратилди. Терим олдидан пахта баргини тўкиш учун ишлатиладиган бирнеча дефолиант топилди ҳамда биолог олимлар билан бирга колхоз ва совхозларда синовдан ўтказилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси партиямиз XXII съездидан сўнгги давр ичида илмий кадрлар тайёрлашда ҳам маълум ютуқларга эришди. Бу давр ичида академия ходимларидан 13 киши фан доктори ва 130 дан ортиқ киши фан кандидати илмий даражасини олди. Аспирантурада 900 киши таҳсил топаётир. Шулардан 367 киши кейинги бир йил ичида аспирантурага қабул қилинди. Ҳозир Иттифоқимиздаги йирик илмий тадқиқот марказларида 250 дан ортиқ илмий ходим стажёр сифатида ўз малакасини оширмоқда. Шу йилнинг ўзида академия институтлари қучоғига 156 ёш мутахассис ишга қабул қилинди.

Ўзбекистон олимлари партиямиз съезди томонидан совет фани олдига қўйилган жуда катта вазифаларни тўла-тўкис, шараф билан бажариш учун ўз куч-қувватларини, билим ва ижодий меҳнатларини сафарбар этадилар.

М. ХОМИДХОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиумининг бош илмий секретари, техника фанлари доктори, профессор.

Қанча ПАХТА тайёрланди

XXII съезд

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

16 ОКТЯБРГАЧА

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Ишлаб чиқариш бошқармалари	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: Мавсум бошидан бери	Қоп-қанорсиз ташиш
Тошкент	3,05	80,47	3,91	66,22	110,15
Янгийўл	2,18	73,21	2,26	69,84	85,14
Чирчиқ	1,83	56,47	1,75	40,99	69,63
Янгиер	1,88	46,61	1,49	28,18	56,97
Сирдарё	1,69	38,45	1,69	32,49	51,43
РАЙОНЛАР					
Қуйи Чирчиқ	2,13	93,16	1,63	128,74	95,97
Юқори Чирчиқ	1,63	81,02	5,25	63,64	72,39
Оржоникидзе	2,90	77,19	3,91	66,22	107,56
Чиноз	2,67	73,52	1,90	44,00	94,89
Ўрта Чирчиқ	1,80	66,79	3,08	67,13	79,10
Янгийўл	2,09	63,61	2,48	48,74	78,50
Пискент	2,15	59,11	2,16	37,79	70,46
Бўка	1,82	54,12	1,05	32,95	76,19
Бекобод	1,83	47,33	0,98	25,65	55,41
Янгиер	1,92	45,98	2,54	42,85	58,42
Оққўрғон	1,69	44,86	0,91	25,64	54,22
Сирдарё	1,65	43,74	2,02	46,11	60,46
Комсомол	1,81	38,86	1,22	23,16	50,94
Гулистон	1,56	28,27	1,17	21,10	34,78
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА	**1,92**	**54,22**	**1,85**	**42,03**	**67,01**

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРАВЕРАМИЗ

СОВЕТ Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съезди очилган кунга бугун роса бир йил тўлди. Бу съезд шунинг учун ҳам тарихий аҳамиятга эгаки, унда инсониятнинг асрий орзуси бўлган коммунизм қуришнинг конкрет тадбирлари ишлаб чиқилди, коммунизм қурувчиларнинг улуғвор Программаси қабул қилинди. Бундан ташқари съезд поёнсиз мамлакатимизда меҳнат қилаётган ҳар бир ишчига, хизматчига, ҳарбир колхоз ва совхоз меҳнаткашига келажакда яна ҳам юксак марраларни эгаллаш учун нималар қилиш кераклигини равшан кўрсатиб берди.

Қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг съездда қилган докладларида бир жаҳон маъно бор. У бундай деган эди: «Чорвачиликни ривожлантиришнинг ишончли негизи — маккажўхори, дуккакли ўсимликлар ва қандлавлагидир. Агар биз бу экинлардан ҳамма жойда юқори ҳосил олишни ўрганиб олсак, у вақтда хоҳлаган миқдорда гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштира оламиз».

Никита Сергеевичнинг бу мазмундор гапларига амал қилиш, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга эришиш мақсадида колхозимизда маккажўхори етиштиришга яна ҳам катта эътибор билан қаралабошлади. Партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми ўз ишини давом эттираётган бир пайтда ўртоқ Ким Борис бошлиқ бригадада бизнинг звеномиз бунёдга келди. Илгарилари қалин қамишзор қоплаб ётган 31 гектар майдонни ажратиб олдик. Звеномизга 5 кишини биркитиб беришди.

Олдимизда турган вазифа ҳам муҳим, ҳам мушкул эди. Нега деганда ишчи кучимиз унчалик кўп эмас, ерларимиз эса деярли унумсиз эди. Лекин звеномиз аъзолари бўш келмадилар, «ҳар гектар ердан камида 1,5 минг центнердан силосбоп кўкпоя ҳосили ундирамиз» деб аҳду-паймон қилдилар.

Баҳор ойларида рўй берган табиат инжиқликлари бизга талайгина қийинчиликлар туғдирди. Лекин бу инжиқликлар маккажўхорикорларимизнинг иродасини буколмади. Ғайратни аямасдан меҳнат қилиб, табиат стихиясини мардонавор енгдик. Ёзнинг пировардига келиб кўтарган ҳосилимиз ҳаммани қувонтириб юборди. Ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 1550 центнердан силосбоп кўкпоя ўриб олдик.

Бу кўрсатгич ҳали биз учун чегара эмас. Звеномиз аъзолари КПСС XXII съезди ва партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми тарихий қарорларини амалга ошира бориб бундан буён ҳам маккажўхори ҳосилдорлигини ошираверадилар. Келгуси йили ҳосилдорликни 2 минг центнерга етказмоқчимиз. Бунга албатта эришамиз.

Аристан АЛТАЕВ,
Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг маккажўхорикорлик звеноси бошлиғи.

Мамлакатга мўл-кўл ва арзон пахта етказиб беришга аҳд қилган колхозчилар ва совхоз ишчиларининг меҳнати билан ҳосил бўлаётган «оқ олтин» хирмонлари тобора кўпайиб кўкка бўй чўзмоқда. Хўжаликларнинг пахта ортган қизил карвонлари кетма-кет пунктларга келиб турибди. Колхоз ва совхозлардан келтирилган пахталар ҳамма ерда механизация ёрдами билан бунтларга жойлаштирилмоқда.

1812 ЙИЛ ВАТАН УРУШИНИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА

ҚАҲРАМОНЛИК САҲИФАЛАРИ

МУЗЕЙНИ АЙЛАНГАНДА...

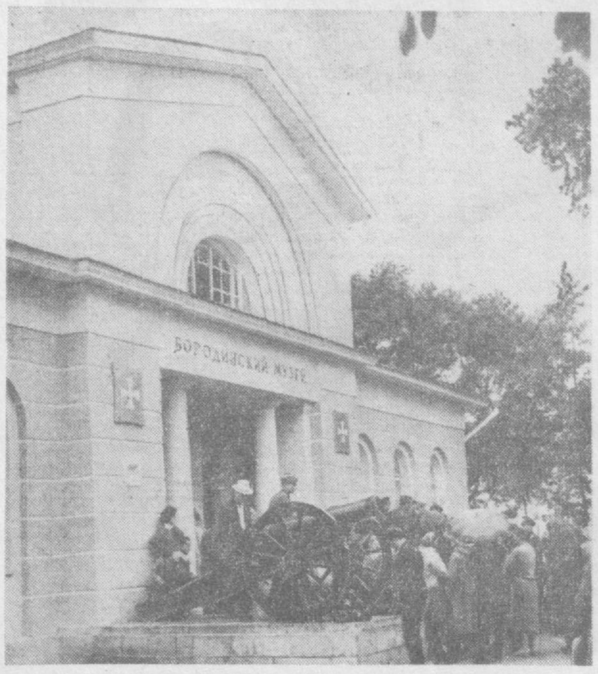

Бородино. Бу ерда Давлат Бородино ҳарбий-тарихий музейи реконструкция қилингач яна очилди: Суратда: музейга кираверишда.
О. Кузьмин фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

Бородино майдони—Ватанимизнинг қаҳрамонона ўтмишида фахрли ўрин тутади. 1812 йил 7 сентябрь (26 август) куни бу ерда рус армияси билан Наполеон босқинчилари армияси ўртасида ҳал қилувчи жанг бўлган. М. И. Кутузов бошлиқ рус қўшинлари душманга қақшатқич зарба бериб, тарихий ғалаба қозондилар. Бу ғалаба 1812 йилги Ватан урушининг натижасини аниқлаб берди. Бородино рус халқининг қаҳрамонлиги ва ватанпарварлиги символи бўлиб қолди. Ўша замоннинг энг кучли икки армияси ўртасидаги жанг 15 соат давом этди.

Ғарбий Европанинг жуда кўп мамлакатларини осонгина маҳв этган Наполеон армияси Бородинода биринчи жиддий зарбага учради. Бунинг оқибати Россияда ҳарбий ҳаракатларнинг ривожланишигагина ёрдам қилиб қолмасдан, босқинчилар зулми остида бўлган Европа мамлакатларида миллий-озодлик курашини ҳам авж олдириб юборди.

Биз 1962 йилнинг августида ўша машҳур Бородино майдонида бўлдик. Майдон Москвадан 124 километр узоқда жойлашган. Бу ер тепалик, ариқ ва дарёчалар кесиб ўтган пастликлардан иборат бўлиб 50 квадрат километрга яқин жойни эгаллаган.

1812 йилги Ватан уруши ва унинг энг катта воқеаси Бородино жанги ҳақидаги эсдаликлар Давлат Бородино ҳарбий-тарихий музейи экспозицияларида сақланиб қолган. Музей қизиқ тарихга эга. Уни Москва—Брест, ҳозирги Калинин темир йўли ишчи-хизматчилари ташкил қилган эдилар.

1902—1903 йилларда музей ташкилотчилари газетага эълон беришади. Эълонда аҳолига мурожаат қилиб, Ватан уруши, Бородино жанги билан боғлиқ бўлган ҳамма нарсани музейга сотиш ёки келтириб беришни сўрашган. 1923 йилда экспозиция алоҳида бинога кўчирилади. Бу бино 1912 йилда Бородино ғалабасининг 100 йиллиги муносабати билан Бородино майдони марказида қурилган эди. Ўша вақтдан буён музей 1812 йилнинг ёдгорликлари, жанг картиналари, Бородино қаҳрамонларининг портретлари билан бойитиб келинди. Яна бир қизиқ факт бор. 1941 йил октябрида Бородино майдони совет жангчиларининг гитлерчи босқинчилар билан қаттиқ олишуви майдонига айланди. Фашистлар, каллакесарлар музейни таладилар ва остин-устин қилиб ташладилар. Бироқ музей совет жангчилари кучи билан 1944 йилда қайта тикланди.

Бородино музейининг ҳозирги экспозициялари 5 та залга қўйилган. Музей олдида оқ тош постамент устига Бородино жанги қаҳрамонлари, 1 ва 2-Ғарбий армияларнинг бош қўмондонлари, М. Б. Барклай-де—Толли ва П. И. Багратионларнинг бронзадан ишланган бюстлари қўйилган. Шунингдек, рус жангчиларининг 1812 йилда олган ўлжалари — Наполеон армиясининг 30 та тўпи турибди. Музей атрофида кўкиш ранг терак ўсиб турибди. 1839 йил, Бородино жангининг 27 йиллиги нишонланган вақтда ўтқазилган бу терак 1941 йилда совет разведкачиларининг кузатиш пункти бўлиб хизмат қилган.

Музейнинг 1-зали жуда бой. Бу ердаги экспонатлар Наполеон Франциясининг 1812 йилгача қўлга киритган ютуқлари, Россияга қарши урушнинг бошланишини ҳикоя қилади. Экспозицияда Наполеоннинг Россияни босиб олиш юзасидан тузган авантюристик планини кўрсатувчи схема қўйилган. Бу ерда М. И. Кутузовнинг қўмондонлик фаолияти билан ҳам кенг танишиш мумкин. Бу ўринда «Оганов қалъасига штурм» (М. И. Кутузовнинг иккинчи яраланиши) деган қадимий гравюра ва «Измаилнинг қамал қилиниши» расми катта қизиқиш туғдиради. Витриналарда қўмондоннинг шахсий буюмлари: йўлда ёзиш учун поход шкатулкаси, тош соати, «Измаилнинг олингани учун» медали ва бошқалар бор.

Иккинчи, учинчи ва тўртинчи заллар иллюстратив материаллар билан бой. Бу экспозициялар Бородино жангига, унинг айрим этапларига бағишланган. Бородино музейида жангчи-рассом Ф. А. Рубонинг эскизлари ва унинг машҳур «Бородино жанги» панорамаси марказий ҳамда фахрли ўринни эгаллайди. Полотноларда Бородино жангида эрталаб соат 10 дан 11 гача қўшинларнинг аҳволи акс эттирилган. Бу вақтда душман қўшинлари айрим муҳим пунктларни вақтинча эгаллаб олишган, рус қўшинлари эса қарши атакага ўтган эди.

Музей экспозициялари орасида Бородино жангининг қаҳрамонлари—бўлажак декабристлар билан танишасиз. Бу тарихий жангда кейинчалик декабристларнинг жанубий жамияти раҳбарларидан бири бўлиб қолган. С. И. Муравьёв—Апостол, Литва полки лейбгвардиясининг прапоршчиги. Бородино жангида кўрсатган қаҳрамонлиги учун олтин қурол билан тақдирланган П. И. Пестель, М. И. Муравьёв—Апостол ва С. Г. Волконскийлар қатнашганлар.

Наполеон армиясининг мағлубияти ва рус қўшинларининг ғалабаси ҳақидаги бўлим тўртинчи залда. Олдимизда характерли ҳужжат, бой берилган жангдан ғазабга келган Наполеоннинг ўзи тайёрлаган буйруғи турибди. Буйруқ шундай мурожаат билан бошланади: «Французлар! Сизлар тор-мор этилдингиз. Сизлар ўзингизни шармандалик ва номуссизлик ботқоғига ботирдингиз...».

Ниҳоят бешинчи зал бутун 1812 йилги Ватан урушининг якунлари ҳақида ҳикоя қилади. Экспозицияларда урушнинг шонли якунларини кўрсатувчи маълумотлар келтирилган.

Бородино қаҳрамонлари кўрсатган мардлик Улуғ Ватан уруши йилларида совет қўшинларини янги қаҳрамонликка илҳомлантирди. Ҳозир бу ерга 1812 йил хотиралари билан бирга Улуғ Ватан урушининг жуда кўп экспонатлари ҳам қўйилган.

Бородино майдонига келаётган минглаб экскурсантлар мамлакатимиз халқларининг қаҳрамонлик тарихини ҳурмат билан эсга олмоқдалар.

Я. СЕРИИ,
ТошДУ доценти, тарих фанлари кандидати.

☆ ☆ ☆ РОССИЯ МАҒЛУБ БЎЛМАЙДИ! ☆ ☆ ☆

Россия тарихида шундай саҳифалар борки, улар «тарихийлик»ни сира бўйнига олмайди. Йиллар кетидан йиллар келади, асрлар ўтади, авлодлар ўрин алмашади, лекин жуда қадим содир бўлган воқеалар ва кўрсатилган қаҳрамонликларнинг изи ўчмайди — уларни халқ ўз хотирасида авайлаб сақлайди.

Давримизга нисбатан узоқ ўтмишдаги 1812 йил билан, бизнинг тупроғимизда Наполеоннинг тор-мор келтирилиши билан боғлиқ бўлган рус кишиларининг хотирасини халқларимиз ана шундай муқаддас сақлаб келмоқдалар.

Ўша урушнинг замондошлари яратган гравюра ва картиналарнинг ранги алла қачонок хиралашиб кетган, вақт ўлжа олинган стволларнинг бронзасига зарб урилган йил рақамларини ўчира-ёзган, Бородинодаги Шевардинский ва багратиончилар ҳарбий истеҳкомларининг кўтарма жойлари юз марталаб ўзгарди, аммо Бородино жангида рус армияси эришган шон-шуҳрат мана бир ярим асрдирки сўнгани йўқ ва абадий сўнмайди.

Сиз ҳеч қачон Бородино майдони ерининг қандай гувиллашини тинглаганмисиз? Ҳа, ҳақиқатан у замона садоси, жанг садоси, тўплар садосидан гувиллайди. Денгиз чиғаноғида ҳар доим тўлқинлар сурони гувиллаганидек, рус руҳига, Ватанга бўлган рус муҳаббатига шон-шуҳрат келтирган жангнинг шовқун-сурони Бородинонинг афсонавор тепаликлари ва қияликларидан бизга ва биздан кейин дунёга келадиганларга эшитилиб туради.

Бородинога боринг-да, яшил Кутузов тепалиги устида қанотларини ёзган лочин соясида туриб, қулоқ солинг. Босқинчилар армиясини тиз чўктирган милтиқ ва тўплар залпи йиллар довони оша албатта сизга эшитилади.

Йўқ, бу асло шунчаки образли ўхшатиш эмас. Бородино жанги қизиган вақтда бизнинг тўпчиларимиз баъзан шунчалар кўп «ўт» ёғдирганларки, айрим жойларда французларга юриш, тик туриш у ёқда турсин, ётишга ҳам жой топилмай қолган. Шўрпешона француз солдатлари 640 та тўпнинг ўқ-ёмғиридан тутдек тўкилганлар.

Русда ботирлик қанча
мустаҳкам,—
Эканин ўша кун кўрди
душман ҳам,
Кўрди найзанинг кучин.
Ер ҳам ҳансиради
кўкрагимиздай,
Аралашиб кетди от, одам
бирдай
Минглаб замбараклар
ўкириб шердай
Оларди ёвдан ўчин...

М. Ю. ЛЕРМОНТОВ.

Бородино жанги ва босқинчиларга қарши олиб борилган бутун урушда рус солдати, Ватан ҳимоясига кўтарилган Россия халқи ютиб чиқди. Жанг арафаси жуда яқинлашиб қолганда Кутузов: «Улуғ Россия халқи янги қаҳрамонликнинг янги руҳи, матонати билан қайнаб тошмоқда... Россия қулликка тоқат қилаолмайди» деган гапларини худди шу рус жангчиси ҳақида, қўлига қурол олган қўшчи ҳақида айтган эди.

Душман томонидан сиқиб қўйилган армиямиз учун 1812 йил августида вужудга келган вазият ғоят мушкул эди. Мамлакат ўлим хавфи остида қолган эди. Душман Москвага ташланарди. Қандай қилиб бўлса ҳам уни тўхтатиш керак эди. Лекин, қандай қилиб? Ана шу фожиали минутларда ким армияга бошчилик қила олади? Армияга яна қайтадан уюшишга, ўз кучига ишонтиришга, кучли, тажрибали ва маккор душманни тўхтатиб қолиш ҳамда янчиб ташлашга ким ёрдам беради?

Кутузов! Унинг номини Россия бошқалар номидан кўра баланд овоз билан тилга олди. Уни, шон-шуҳрат қозонган, лекин подшонинг ғазабига дучор бўлган саркардани халқ бош қўмондон ўрнида кўришни истарди. Император Александр I ҳам ўз хоҳишига қарши бориб, халқ иродасига ён берди — «кекса Кутузов»ни ана шу ўринга қўйишга мажбур бўлди.

Фармойишни олгач, Кутузов бир минутни ҳам зое кетказмай ишга киришади. Ҳақиқатан ҳам кекса ва ниҳоятда бемор бўлган Кутузов чекиниб бораётган рус қўшинларини иложи борича пойтахтдан йироқроқда тўхтатиш учун отда суткасига икки юз чақиримдан йўл босди. У жангчиларни Царево-Займишчеда учратди. Қўмондон ўзи билан бирга душман армиясини Россия ичкарисида тор-мор келтириш, Москвани сақлаб қолиш планини олиб келди.

Кутузов ўз Ватанини, ўз халқини фарзандликнинг садоқатли муҳаббати билан севарди, бинобарин бу муҳаббатини бунгача бир неча бор исбот қилганди. Бу муҳаббатнинг ўлчови ҳал қилувчи соатда айниқса мислсиз бўлди.

Машаққатли мудофаа жанглари қилаётган армия томон бораркан, Кутузов кўпгина шаҳар ва қишлоқлар орқали ўтиб, халқ қайғусини кўздан кечирди. Йўлда унга уй-жойларини ташлаб келаётган қочоқлар, Россиянинг мазлум кишилари учради. Аёллар: «Кутузов, бошимизга қандай фалокат келганини кўр» дегандек, сукут ичида жажжи болаларини қўлда баланд кўтариб кўрсатардилар. Бироқ халқнинг юрагида саросималик йўқ эди, халқ қалбида қаҳр-ғазаб етилмоқда эди. Кутузов буни ҳар қадамида, ҳар бир кишида кўрарди. Унинг қатъийлиги, ғалабага бўлган иродаси худди шу ерда яна ҳам мустаҳкамланди. Бу ҳиссиёт жангчиларга ҳам ўтди. «Кутузов французларни дўппослагани келди», — дейишди улар уни Царево- Займишчеда кутуб оларканлар.

Кўплар Наполеон билан Москва ўртасидаги масофа яна ҳам қисқармаслиги учун дарҳол жангга киришилса, керак деб ўйлашди. Лекин Кутузов энг фожиали минутларда ҳам иродалилик ва довюраклигида қаттиқ турди. Унинг саркардалик генийси ҳам шунда эди. Мудофаа учун Барклай-де-Толли танлаган позициясини у рад этди. Душмандан яна ҳам узоқлашиш, қўшинни тартибга солиш, мадад кучлари етиб келгунича вақтдан ютиш керак эди.

Шундай қилиб, жангчилар роса умид боғлаган янги бош қўмондоннинг буйруғи билан Царево-Займишче ташлаб чиқилди, армия Смоленск йўли бўйлаб яна чекинакетди.

Ана шундай вазиятда рус кишилари саросимага тушмай, ўзларини руҳан бардам тутган эканлар, бу уларнинг буюк жасоратидан. Россиянинг кучига бўлган битмас-туганмас ишончларидан далолат бермайдими!

Кунлар, чекинишнинг мусибатли кунлари ўтиб борарди, Кутузов бўлса ҳамон мулоҳаза қилар, ҳал қилувчи жанг учун ҳамон қулай жой ахтарарди. Тўртта позиция бирин-кетин брак қилинди ва алмаштирилди. Фақат Бородиногина маъқул бўлди.

Оқилоналик билан Бородинони танлашнинг ўзи кифоя қилмасди, бунинг устига Наполеон армиясини бу ерга судраб келиб, французлар учун ноқулай бўлган мана шу жойда жанг қилиш керак эди. Рус саркардаси ўз қўшинини усталик ва тадбиркорлик билан жойлаштирди. У асосий кучларни ўнг қанотга ва марказга жойлаштирди, позициянинг чап қаноти эса нисбатан кучсизроқ бўлди. Руслар кучининг ана шундай жойлаштирилиши Наполеон учун жуда қўл келадигандек кўринади: энди у қаерга ва қандай қилиб зарба беришни биларди. Кутузов бўлса 25 августга келиб Наполеон армиясини худди воронкага ўхшаш Бородино позициясига киритиб олди-да, 26 август кечаси ўз қўшинларининг жойлашишини бутунлай ўзгартириб юборди. Бу, қўшинларимизга душманнинг устун даражадаги кучларига муваффақият билан қаршилик кўрсатиш имкониятини берди ва бутун урушнинг боришига ҳал қилувчи таъсир кўрсатди, Наполеон қўшинларининг тор-мор қилинишига олиб келди.

«Французлар! Сизлар тор-мор этилдингиз. Сизлар ўзингизни шармандалик ва номуссизлик ботқоғига ботирдингиз...» — деб ёзган эди жангда ютқазиб қўйган Наполеон аламига чидай олмай.

Ҳа, босқинчилар тор-мор келтирилди, Наполеон армиясининг енгилмаслиги тўғрисидаги афсона тумандай тарқалиб кетди. Руслар эса Бородино жанги ўтларида чиниқдилар, қанотлари эса рус шон-шуҳрати хотирасига ўрнатилган ёдгорлик тепасида — Бородинонинг мовий осмонида парвоз қилаётгандек турган бронзадан ясалган лочинлардек кенг қулоч ёзди.

Бородино музейи стендларидан бири-номаълум рассом томонидан чизилган «Павловский полки лейбгвардиясининг жангчиси» деб аталган расм тепасида рус жангчисининг Бородинодаги жанг тўғрисида ёзган қуйидаги сўзлари келтирилган: «Нима сабабдан Бородинода шунчалар мардоналик билан курашдик? — Шу сабабданки, ўша маҳалда ҳеч ким бошқаларга орқа қилгани ва умид боғлагани йўқ, ҳар ким ўз-ўзига: ҳаммаси кочиб кетса ҳам мен қаттиқ туриб курашавераман, ҳаммаси таслим бўлса ҳам, мен ўлсам ўламанки, аммо таслим бўлмайман! деган эди. **Шу сабабдан ҳамма қаттиқ туриб курашди ва озодлик учун ҳалок бўлди!»**.

Бу сўзларда қанчалар жасорат, «ягона оилани ҳис қилиш»нинг қанчалар руҳи бор! **Ҳамма** жонини тикиб курашган! Шунинг учун ҳам ғалаба қозонилган. 1812 йил урушида рус армиясида Россиянинг ҳамма халқлари жангчилари, ғалабага бўлган букилмас иродаси билан ҳар доим шуҳрат қозониб келган бутун Россия оиласи елкама-елка туриб босқинчиларга қарши жанг қилди.

Бугун бу машҳур тарихий кунни нишонлар эканмиз, кўп нарсалар тўғрисида ўйлайсан киши. Энг аввал кишиларимизга, айниқса ёшларга мамлакатимиз тарихининг энг ёрқин саҳифалари тўғрисида кенгроқ, муфассалроқ ва тез-тез ҳикоя қилиб туриш зарурлиги ҳақида ўйлайсан. Бунинг учун юбилейларни ва «тарихий кун»ларни кутиб ўтириш шарт эмас.

Биз бутун планетада тинчлик ва бахт-саодат учун курашаётган кишилар авлодини тарбияламоқдамиз. биз тинчликсевар кишилармиз ва умрбод шундай бўлиб қоламиз. Лекин, тупроғимизга келган чақирилмаган келгиндиларни қандай пачоқлаб ташлаганимизни ҳамма билиб олиши керак! Пачоқлаганда ҳам ҳамжиҳатлик, ишбилармонлик билан пачоқлаганмиз.

Халқ қаҳрамони М. И. Кутузовнинг бундан неча йил аввал айтган ва ҳозирги кунгача ўзининг ажойиб маъносини йўқотмаган қуйидаги сўзларини бугун яна ва яна такрорлагинг келади: «Мен русларга қўмондонлик қилганимдан бахтиёрман, сизлар бўлса руслар номи билан фахрланишларингиз керак, зотан, бу ном ғалаба байроғи ва шундай бўлиб қолади».

Биз ҳеч кимга таҳдид қилмай, бутун кучимиз билан ер юзида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашга интилмоқдамиз. Биз қуролларни қўлдан қўйишни истамаётган ва халқларни янги урушга тортишга уринаётганлар тарихий воқеалардан тез-тез хулоса чиқариб туришларини истар эдик.

Россия мағлуб бўлмайди!

Виктор ТЕЛЬПУГОВ.

Ленинград. Кутузов кўчасидаги бу 30-уйда фельдмаршал М. И. Кутузов яшаган.
Н. Науменко фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

КОММУНИСТИК ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАСИ

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Совет кишисидаги коллективизм руҳи унинг инсонпарварлиги, кишилар ўртасидаги ўзаро ҳурмат, киши кишига дўст, ўртоқ ва биродар эканлиги билан чамбарчас боғлангандир.

Совет кишисининг, коммунизм бинокорининг энг яхши, гўзал фазилатларидан бири ижтимоий ва шахсий ҳаётда ҳалоллик ва ростгўйлик, аҳлоқий покликдир. Коммунистик партиямиз ҳар бир коммунистни, ҳар бир совет ватанпарварини партия олдида, Ватан олдида, халқимиз олдида ҳалол ва ростгўй бўлиш, маънавий жиҳатдан покиза бўлиш руҳида тарбиялайди. Коммунистик партиямиз Уставида ёзиб қўйилган бу талаб коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида ҳам ёзиб қўйилганлиги шундан далолат берадики, мамлакатимизда ҳар бир совет кишисининг, совет ватанпарварининг идеали, мақсади коммунистнинг идеали, мақсади билан бирдир. Ҳар бир совет кишиси Коммунистик партия аъзоси деган буюк номга эга бўлган кишидан ўрнак олади. Коммунистнинг ҳаёт кечириш образи, ахлоқи партиясизлар учун энг яхши намунадир. Бизнинг мамлакатимизда партия ва халқ чамбарчас боғланиб кетган. Партиямиз учун Ватан манфаатидан, халқ манфаатидан юқорироқ нарса йўқ.

Мамлакатимиз халқларининг дўстлиги ва қардошлиги партиямиз ленинча миллий сиёсатининг, мамлакатимизда социализм ғалабасининг энг буюк ютуғидир. Бинобарин, оламшумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган бу улуғ ғалабани кўз қорачуғидек асраш, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва қардошликни янада мустаҳкамлаш, миллий ва ирқий адоватларга нисбатан шафқатсиз бўлиш коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг энг биринчи талабларидан биридир, коммунистик тарбия соҳасидаги энг муҳим вазифаларимиздан биридир.

СССРда миллатлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар проблемасининг ҳал қилиниши жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга воқеадир. Социалистик мамлакатларнинг халқлари ҳам, империализм ва мустамлака зулмидан озод бўлиб, мустақил миллий тараққиёт йўлига кирган халқлар ҳам мамлакатимизга, халқлар дўстлиги ва биродарлигининг бу улуғ даргоҳига зўр умид ва ҳавас билан қарамоқдалар, дўст, иттифоқ, ҳамкор бўлишни, аҳил оила бўлишни Совет Иттифоқидан ўрганишга, партиямиз миллий сиёсатининг намунасидан ўрганишга интилмоқдалар. Партиямиз Программасининг миллий муносабатлар соҳасида қўйилган вазифалари дўстларимизга зўр илҳом бермоқда, уларнинг кучига-куч қўшмоқда, социализм ғалабаси сари руҳлантирмоқда.

Халқлар дўстлиги ва қардошлиги идеяси пролетар интернационализми идеясининг таркибий қисмидир. Меҳнаткашларни халқларнинг ленинча дўстлиги ва қардошлиги руҳида тарбиялаш пролетар интернационализми ва социалистик ватанпарварликни ривожлантириш демакдир.

Меҳнаткашларни пролетар интернационализми ва социалистик ватанпарварлик руҳида тарбиялаш коммунизмнинг, тинчлик ва халқлар озодлиги ишининг душманларига нисбатан муросасиз бўлиш руҳида тарбиялаш демакдир. Социалистик интернационализм чуқур инсонпарварлик идеологиясидир, халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик барпо қилиш идеологиясидир, инсоният бошига фалокатлар келтирувчи урушларнинг душманидир.

* * *

Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида баён қилинган идеаллар ва принциплар дарҳақиқат жуда улуғ, илҳомбахш, жозибали идеаллардир. Улуғ Коммунистик партиямиз совет кишисини, коммунизм бинокорларини марксизм-ленинизм руҳида, коммунизмнинг ахлоқ кодексида баён қилинган улуғ принциплар руҳида тинмай тарбияламоқда.

Улуғ Коммунистик партиямиз совет халқининг йўлбошчиси, раҳнамоси ва раҳбаридир. Партиямиз коммунизмнинг юксак идеалларини ифодалаб, жамиятни революцион йўл билан ўзгартиришга раҳбарлик қилиш миссиясини шараф билан бажармоқда. Ўртоқ Н. С. Хрушчев бундай дейди: «Ҳамиша — қуёш ёрқин нурсочиб турганда ҳам, булутли кунларда ҳам, ғалаба кунларида ҳам, жиддий синов кунларида ҳам — **партия халқ билан биргадир, халқ партия билан биргадир.** Коммунистик партия тарихий тараққиётнинг янги босқичида келиб чиққан вазифаларни ҳал этиш учун халқимизнинг иродаси, куч ва ғайратини бирлаштирувчи кучдир».

Коммунизм — янги инсоннинг, ўзида коммунистик ахлоқ принципларини мужассам қилган, энг яхши орзулар ва идеаллар эгаси бўлган, марксизм-ленинизм идеяларини қалбига жо қилиб олган, онгига сингдирган ажойиб инсоннинг ижодий меҳнати самараси бўлади. Совет кишиси шу билан бахтиёрки, бу ажойиб инсон — унинг ўзидир, коммунизмнинг муҳташам ва муаззам биносини биринчи бўлиб барпо қилаётган совет кишисидир.

Совет халқи коммунизмни завқ-шавқ билан, зўр ишонч билан қурмоқда, чунки унинг йўлчи юлдузи — марксизм-ленинизмдир, унинг илҳомчиси, раҳномоси, йўлбошчиси — улуғ, ленинчи Коммунистик партиямиздир.

РУСЛАР БИЛАН БИР САФДА

Россияга юриш бошлашидан олдин Наполеон шундай деган эди: «Уч йилдан сўнг дунёга ҳоким бўламан, биргина Россия қолди, лекин уни янчиб ташлайман». Қарийб бутун Европани ўзига қарам қилиб олган шуҳратпараст император Россия устидан ғалаба қозонганимдан сўнг Франция империясига Англия мустамлакаларини қўшиш мақсадида ўз қўшинларимни Ўрта Осиё орқали Ҳиндистонга йўллайман деб хомҳаёл қилган.

Наполеон ўзининг бу ёвуз ниятига эриша олмади. Гениал саркарда Кутузов қўмондонлигидаги қўшинларимиз душманни тор-мор келтириб, ўзининг ғолибона байроғини бутун Европа бўйлаб олиб ўтиб, 1814 йил март ойида Парижга кириб борди.

Наполеонга қарши уруш ҳақиқий халқ уруши, ватан уруши бўлган. Бунда Россия территориясида яшовчи миллатлар ва халқларнинг деярлик ҳаммаси иштирок этган. Украинлар, белоруслар, грузинлар, татарлар, бошқирдлар ва бошқа халқларнинг вакиллари руслар билан бир сафда ёнма-ён туриб босқинчиларга қарши қаҳрамонона курашдилар.

Наполеоннинг босқинчилиги тўғрисидаги хабар татар халқини ғалаёнга келтиради. Халқ лашкарлари ташкил этиш тўғрисидаги манифест Қозонда қизғин кутиб олинади. Ҳар хил табақа вакилларининг йиғилишида татарлар душманга қарши курашга тайёр эканликларини айтганлар. Шундан сўнг дарҳол халқ лашкарларини тузишга киришилади. Бу лашкарга жуда кўп кўнгиллилар ёзилишди. Архивларда татарларнинг юксак ватанпарварлигидан далолат берувчи ажойиб ҳужжатлар сақланиб қолган. Масалан, икки ўғилнинг онаси Нигабидуллина Қозон ратушасига келиб фарзандларини кўнгиллилар сифатида халқ лашкарлари сафига қабул қилишларини илтимос қилган. Қозонда пиёда ва отлиқ аскарлар полклари ва яна бошқа жойларда иккита татар полки ташкил этилган. Улар рус армияси составида катта жанговар йўлни босиб ўтиб, Саксониягача бордилар, Дрезденни қамал қилишда қатнашдилар.

Бошқирдлар ҳам ватан урушида ажойиб қаҳрамонлик намуналарини кўрсатганлар. Рус армияси составида қарийб 10 та бошқирд полки Наполеонга қарши уруш қилган. Бундан ташқари 12 минг бошқирд отлиқ аскарлари Ватанимизнинг шарқий чегараларида қўриқчилик қилганлар.

Татар ва бошқирд полклари французларни тор-мор келтиришда катта роль ўйнадилар. Уларнинг кўпчилигига кўрсатган қаҳрамонликлари учун жанговар мукофотлар берилган.

Қисқаси, Россия территориясида яшовчи халқларнинг руслар билан бир сафда жанг қилиб кўрсатган фидокорликлари 1812 йилги Ватан уруши ғалабасини таъминлаган муҳим омиллардан бири бўлган.

Г. АЛЬМУҲАМЕДОВ.

ТАСС ахбороти

1960 йил январь ва июль ҳамда 1961 йил сентябрь-октябрь ойларида Совет Иттифоқида космик объектларни учирувчи ва сўнгги босқичлари бўлмаган кучли ракеталар Тинч океан акваториясига учирилганлигини ТАСС илгари хабар қилган эди.

Совет олимлари ва конструкторлари космик фазони ўзлаштиришни давом эттириш соҳасидаги илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари планига мувофиқ, космик объектларни учирувчи кўп босқичли ракеталарнинг янги вариантларини синовга тайёрлаб қўйдилар. Сўнгги босқичлари бўлмаган ана шу ракеталар ҳам Тинч океан акваториясининг қуйидаги координатлар билан чегараланган иккита районига тажриба тарзида учирилади:

1-район
Шимолий кенглик

6 градус 52′ 00″
5 градус 10′ 00″
4 градус 21′ 30″
6 градус 07′ 00″

Ғарбий узунлик

165 градус 25′ 00″
164 градус 36′ 30″
166 градус 16′ 30″
167 градус 08′ 00″

2-район
Шимолий кенглик

36 градус 38′ 00″
33 градус 40′ 00″
31 градус 28′ 00″
34 градус 25′ 00″

Шарқий узунлик

175 градус 50′ 00″
171 градус 10′ 00″
173 градус 03′ 00″
177 градус 45′ 00″

Учирувчи ракеталар сўнгги босқичидан олдинги босқичлари тушадиган районга зарур ўлчовларни ўтказиш учун керакли ўлчов аппаратлари билан таъминланган совет флотининг махсус кемалари юборилади.

Ракеталарни шу йил 16 октябрдан 30 ноябргача бўлган давр ичида учириш белгиланди.

Учирувчи ракеталарни Тинч океан акваториясига учириш вақтида кемалар қатнови ва самолётлар учишининг хавфсиз бўлишини таъминлаш мақсадида ТАСС қуйидагиларни маълум қилишга вакил қилинган: Совет Иттифоқи ҳукумати кемалари ва самолётлари ана шу кўрсатилган давр мобайнида учирувчи ракеталарнинг сўнгги босқичидан олдинги босқичи тушадиган район яқинида бўлиб қолиши эҳтимол тутилган мамлакатларнинг ҳукуматларига мурожаат қилиб, Тинч океан акваторияси ва ҳаво бўшлиғининг юқорида кўрсатилган координатлар билан чекланган районларига кирмаслик тўғрисида кемаларнинг капитанлари ва самолётларнинг командирларига тегишли маъмурлар томонидан йўл-йўриқ берилишини илтимос қилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
(**«Ташкентская правда»**) — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес
Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Партия турмуши бўлими—26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.
Р. 11286. Нашр. Г. 1703.